

ЯРЕМЕНКО Карина Русланівна

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків);

ПІДБУЦЬКА Ніна Вікторівна

д.психол.н., проф., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Україна, м. Харків)

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО ЛІДЕРСТВА

Комунікативна компетентність є ключовою складовою ефективного лідерства. Лідер виконує роль комунікатора, який забезпечує чіткий обмін інформацією, формує атмосферу довіри та допомагає колективу зберігати емоційну рівновагу, підтримувати мотивацію та сприяти злагодженій роботі в команді [1].

Основним принципом є чітке формулювання мети комунікації. Лідер повинен чітко окреслювати бажаний результат спілкування, щоб вчасно виявляти проблеми та коригувати взаємодію у команді [2]. Лідер не лише передає інформацію, а й допомагає команді зрозуміти її значення в контексті загальної стратегії [3].

Ефективне лідерство передбачає уважність до почуттів, запитань та зауважень співробітників [3]. Комунікація не може бути односторонньою: лідер повинен бути відкритим до діалогу, вміти слухати та враховувати точку зору співрозмовників, сприяти дискусіям і залучати команду до ухвалення рішень [2].

Важливий елемент комунікативної компетентності – здатність працювати з конфліктами. Сприйняття конфліктних ситуацій з позиції «+» передбачає пошук позитивних моментів конфлікту задля виявлення проблеми. Лідер має сприймати негативний фідбек не як загрозу, а як ресурс для вдосконалення і можливість для розвитку, перетворюючи конфлікти на інструмент покращення взаємодії [2]. Лідери, які активно використовують фідбек, можуть швидко покращувати свій стиль керівництва. Цей аспект передбачає, що комунікативний лідер шукає негативні відгуки – учасники групи дають конкретний, збалансований зворотній зв'язок стосовно нещодавніх подій, щоб він міг визначити шляхи покращення свого лідерства [3].

Значну роль відіграє правило комунікативного «виграшу» (англ. win-win), яке передбачає пошук взаємовигідних рішень, а командне рішення сприймається як найкраще для всіх учасників процесу. Лідер, який застосовує таку стратегію, створює умови для відкритого діалогу, не нав'язуючи свою позицію [2].

Окрім офіційної комунікації, велике значення має неформальне спілкування. Комунікативний лідер, який слухає інших колег та бере участь у розмові сприяє налагодженню довірливих відносин та згуртованість у команді [3].

Емоційний інтелект є важливою складовою комунікативної компетентності лідера. Ця складова сприяє ефективнішій взаємодії з командою, підвищенню мотивації учасників та створенню позитивного клімату. Для ефективного керування процесом спілкування лідеру варто мати такі якості, як емпатія, доброзичливість та автентичність [4].

Важливу роль відіграє емоційний аспект комунікації, який включає підтримку позитивного клімату в групі. Важливе значення має створення лідером атмосфери довіри, демонструючи вдячність, підтримку та залученість по відношенню до кожного члена команди, бо група сприймає стиль спілкування керівника як показник ставлення до них з боку всієї організації. Через комунікацію лідер надихає та сприяє розвитку персоналу. Йому важливо бути відкритим та доступним для команди, адже відкритий комунікаційний клімат дозволяє працівникам вільно висловлювати свої ідеї, ініціювати пропозиції та конструктивно взаємодіяти. Залученість кожного учасника до процесу ухвалення рішень сприяє їхній мотивації та підвищує ефективність командної роботи [2; 3].

Отже, комунікативна компетентність є ключовим фактором ефективного лідерства. Формування відкритого комунікаційного клімату, конструктивний підхід до конфліктів і використання зворотного зв'язку сприяють згуртованості команди та підвищенню якості управлінського процесу.

Список джерел інформації

1. Галюк І.Б., Вербовська Л.С., Стецько О.І. Специфіка організації внутрішніх організаційних комунікацій та поведінки лідера в умовах змін. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, кафедра менеджменту та адміністрування. Івано-Франківськ, 2022. С. 137–145.

2. Михаліцька Н.Я., Яцик М.Р. Лідерство та комунікації в організації: навчальний посібник. Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2024. 512 с.

3. Постоленко І. Комунікативне лідерство: загальна концепція. Соціальна робота та соціальна освіта. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2022. Вип. 2 (9). С. 33–41.

4. Романовський О., Квасник О., Шаполова В., Чала Ю., Бондаренко В. Обов'язкові складові особистості харизматичного лідера як запорука його успіху. Лідер. Еліта. Суспільство. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків, 2017. С. 60–70.